Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Natalia Lupașcu

Dosarul nr. 2r-3352/23
(2-23073365-02-25r-05102023)

D E C I Z I E

7 decembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Anatol Pahopol
Judecători Ala Malîi și Ruxanda Pulbere

examinând fără participarea părților, recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore,

în cauza civilă la demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Gîlca Maria,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 august 2023, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Gîlca Maria,-

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

1. La 22 mai 2023 executorul judecătoresc Stoian Grigore a înaintat în instanța de judecată un demers prin care a solicitat aplicarea interdicției de a părăsi țara față de debitorului Gîlca Maria.
2. În motivarea demersului a indicat că prin încheierea 176-5507/2019 a dispus intentarea procedurii de executare silită a documentului executoriu nr. 2-1078/2019 din 24 mai 2019 emis de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) privind încasarea de la Gîlca Maria în beneficiul O.C.N. ,,Credit Money" S.R.L. a sumelor de 4 056.29 euro și 4 300 lei.
3. A menționat că, prin încheierea menționată a numit procedura de conciliere a părților, la care debitorul, fiind citat legal nu s-a prezentat, iar în urma interpelărilor făcute în adresa instituțiilor de stat, deținătoare de registre, precum și din informația parvenită, locul aflării bunurilor nu au fost de stabilit.
4. A precizat că, verificând baza de date ACCES a constatat că debitorul traversează frontiera de stat fără a-și onora obligațiunile prevăzute de procedura de executare.
5. A accentuat că în adresa debitorului au fost expediate multiple scrisori, prin care a fost somat de a se prezenta la biroul executorului judecătoresc, dar au fost fără succes. Între debitor și creditor nu a fost încheiată o tranzacție de împăcare și nici nu a fost acordat un grafic de achitare.

6. Astfel, executorul judecătoresc a considerat oportună aplicarea imediată a interdicției de părăsire a hotarelor țării pe un termen de 6 luni în privința Gîlca Mariei în temeiul art. 64 din Codul de Executare.

Poziția instanței de fond:

7. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 august 2023 a fost respins ca neîntemeiat demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Gîlca Maria.
8. Pentru a dispune astfel, instanța a reținut că executorul judecătoresc nu a prezentat informația eliberată de către IP Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, prin care ar fi elucidată circumstanța dacă debitorul deține cu drept de proprietate bunuri imobile pe teritoriul R. Moldova.
9. De asemenea, la materialele atașate la demers nu se regăsește informația cu privire la faptul dacă debitorul deține cu drept de proprietate mijloace de transport pe teritoriul R.Moldova în vederea identificării bunurilor ce ar putea fi urmărite în scopul stingerii creanței.
10. Mai mult ca atât, instanța de fond a subliniat că pentru aplicarea interdicției de a părăsi țara, executorul judecătoresc urma să prezinte informație cu privire la faptul dacă debitorul se află pe teritoriul țării , fiind prezentată informația segmentară cu privire la traversarea hotarelor țării de către debitor.
11. În final, judecătorul a constatat că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 64 din Codul de executare cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului. Or, din norma citată rezultă că interdicția de a părăsi țara se aplică doar atunci cînd prezenţa debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu, aspecte ce nu se justifică din demersul înaintat de către executorul judecătoresc.

Solicitarea recurentului:

12. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 18 august 2023 executorul judecătoresc Stoian Grigore a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 august 2023, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și soluționarea prin decizie a problemei respective.

Argumentele părților:

13. În motivarea recursului executorul judecătoresc, Stoian Grigore, pe lângă faptul că a reiterat circumstanțele de fapt expuse în demersul cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Gîlca Maria, a invocat și faptul că prima instanță, deși a constat că debitorul este plecat/nereclamat, a tratat această circumstanță precum că locul de aflare a debitorului este cunoscut.
14. A mai menționat că debitorul poate părăsi hotarele țării, ceea ce va fi o piedică în executare documentului executoriu, or, potrivit art. 64 Cod de executare, în cazul în care interdicția de a părăsi țara se aplică în cel mult 6 luni de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci când prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu și doar luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.

15. La fel, a invocat că, aplicarea interdicției de a părăsi țara, deși îngrădește un drept constituțional al debitorului, aceasta vine să asigure garantarea unui alt drept al creditorului la un proces echitabil.

Termenul de declarare a recursului:

16. În conformitate cu art. 423 alin.(1) Cod de procedură civilă *"încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol".*
17. Potrivit art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă *"Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii".*
18. Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă *"termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii".*
19. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că încheierea instanței de fond a fost comunicată recurentului la 16 august 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei.
20. Astfel, Colegiul constată că recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore la 18 august 2023 a fost depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

21. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de fond, reieșind din considerentele ce succed.
22. Conform art. 424 alin. (l) Cod de procedură civilă "*curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii"*.
23. În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă „ *recursul se depune la instanţa a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor".*
24. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă „ *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea."*
25. Din materialele cauzei s-a constatat că în procedura executorului judecătoresc Stoian Grigore se află documentul executoriu nr. 2-1078/2019 din 24 mai 2019 emis de Judecătoria Chișinău (sediul Centru), privind încasarea de la Gîlca Maria în beneficiul O.C.N. „CREDIT MONEY" S.R.L. a sumelor de 4 056.29 euro și 4 300 lei.
26. Prin încheierea nr. 176-5507/2019 din 12 septembrie 2019 emisă de executorul judecătoresc Stoian Grigore a fost dispusă aplicarea măsurilor de asigurare a executării titlului executoriu.
27. Potrivit extrasului din SIC "ACCES WEB" debitorul Gîlca Maria are domiciliul în mun. Chișinău, or. *****, str. ***** 12.

28. La fel, extrasul din baza de date a CNAM confirmă faptul că debitorul Gîlca Maria are statut ”neasigurat”.
29. Din declarațiile anexate la materialele cauzei se atestă că debitorului Gîlca Maria i-au fost comunicate actele procedurii de executare și ultima s-a obligat să întreprindă măsuri în vederea soluționării cazului.
30. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, prin prisma motivelor invocate de recurent și a materialelor cauzei, Colegiul conchide că soluția oferită de prima instanță este corectă.
31. Conform prevederilor art. 22 alin. (1) lit. x) Cod de executare *”executorul judecătoresc este în drept să solicite instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărîrii judecătorești”.*
32. Potrivit art. 64 alin. (1) din Codul de executare *” interdicția de a părăsi tara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci cînd prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu şi doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs. Demersul executorului judecătoresc privind interdicția de a părăsi țara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces şi a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers”.*
33. Colegiul subliniază că, din conținutul dispozițiilor legale enunțate se conturează două condiții în prezența cărora debitorului i se poate aplica interdicția de părăsire a țării, și anume: *1) prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de lege sau de documentul executoriu, executorul judecătoresc ori creditorul consideră necesară prezența debitorului la anumite acțiuni de executare și 2) plecarea debitorului ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.*
34. În ce privește primul aspect – necesitatea prezenței debitorului la anumite acțiuni de executare, Colegiul relevă că, pentru aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitor, urmează a fi argumentată imposibilitatea efectuării acțiunilor de executare în lipsa acestuia, ținând cont de conținutul legii, al documentului executoriu, opiniei creditorului sau executorului judecătoresc.
35. La caz, Colegiul constată că demersul înaintat de executorul judecătoresc nu corespunde cerinței sus-descrise, având un conținut general. Or, executorul judecătoresc a solicitat aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitor fără a indica în concret motivele care stau la baza acestei solicitări, limitându-se în a invoca imposibilitatea executării documentului executoriu, fără a explica care anume acțiuni de executare sunt imposibil de a fi întreprinse în lipsa debitorului și în ce mod prezența acestuia va duce la executarea documentului executoriu.
36. În acest context, Colegiul relevă că simpla menționare a normei de drept, care acordă posibilitate aplicării interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul, nu poate substitui motivarea acțiunilor executorului judecătoresc și aduce o neclaritate în privința motivelor pentru care se solicită aplicarea acestei măsuri.

37. În ce privește al doilea aspect, Colegiul remarcă faptul că, pentru aplicării interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul, este indispensabil probarea faptului că plecarea debitorului ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
38. La acest capitol Colegiul civil menționează că, conform art. 2 alin. (1) și (2) din Protocolul adițional nr.4 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în vigoare pentru Republica Moldova din 12.09.1997, *”oricine se găseşte în mod legal pe teritoriul unui Stat are dreptul să circule în mod liber şi să-şi aleagă în mod liber reşedinţa sa. Orice persoană este liberă să părăsească orice ţară, inclusiv pe a sa”.*
39. Totodată, potrivit alin. (3) şi (4) al aceluiași articol, *”exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranță publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăților altora”.*
40. Prin urmare, interdicția de a părăsi tara, constituie o imixtiune a statului în dreptul fundamental al debitorului - libertatea de circulație - garantat de Convenție. Aplicarea acestei măsuri este o consecință a ineficienței măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.
41. Așa fiind, executorul judecătoresc trebuie să argumenteze și să adeverească că ieșirea debitorului peste hotarele țării ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești, or, urmează a fi luat în calcul și faptul că în cazul plecării debitorului peste hotarele țării să nu fie determinate de însăși buna-credință în vederea executării corespunzătoare a obligațiilor cuprinse într-un document executoriu. Aceasta, mai ales, în condițiile în care, în mod simptomatic, în Republica Moldova există fenomenul migrației (orientat spre acumularea unor surse financiare).
42. Astfel, executorul judecătoresc urma să argumenteze și să adeverească că ieșirea debitorului Gîlca Maria peste hotarele țării ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
43. La caz, executorul judecătoresc nu a motivat demersul înaintat și nu a indicat careva circumstanțe din care se poate deduce că, neaplicarea interdicției de a părăsi țara debitorului, în cazul plecării acestuia peste hotarele țării, ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
44. Or, la materialele dosarului nu a fost anexat un extras actualizat din baza de date privind traversarea frontierei Republicii Moldova de către debitorul Gîlca Maria, din care s-ar putea deduce frecvența de traversare a frontierei de stat, precum și nu au fost prezentate alte probe pertinente și concludente în susținerea demersului cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara.
45. Acestea fiind reținute, Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele executorului judecătoresc expuse în recurs, or, conform art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă ”circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante”.
46. Subsecvent, instanța de recurs relevă că potrivit jurisprudenței CtEDO, recursurile trebuie să fie efective, capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat, asemenea aspecte nu se regăsesc.

47. Prin urmare, în circumstanțele expuse, Colegiul civil consideră că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalității încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil conchide de a respinge recursul ca neîntemeiat şi de a menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 august 2023.
48. În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 august 2023, emisă în cauza civilă la demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Gîlca Maria.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecătorii Ala Malîi

Ruxanda Pulbere